

Psykosocial utmattning i arbetet

Fokus på hur underbemanning och hög arbetsbelastning drabbar medlemmarna

Maria Ahlsten, utredare Kommunal
6 mars 2026

I den svenska debatten

- Fokus på allvarliga hälsorisker med långvarigt hög arbetsbelastning
- Myndigheterna delar Kommunals problembeskrivning om obalans mellan krav och resurser i välfärden
- Kvinnodominerade sektorer i välfärden har strukturella problem med alltför hög arbetsbelastning.
- Kommunal har belyst hur underbemanningen i välfärden förvärrar arbetsmiljön

Yrken med särskilt hög arbetsbelastning, år 2024

Inom branschen **vård och omsorg** finns flest antal som uppger att de *alltid har en alltför hög arbetsbelastning* - **133 600** sysselsatta personer.

Därefter följer branschen **utbildning**. Där uppger **98 200** sysselsatta att de *alltid har för hög arbetsbelastning*.

I branschen **utbildning** har högst andel sysselsatta alltid en alltför hög arbetsbelastning - **18 procent**.

Inom **vård och omsorg** (+hotell och restaurang) anger **16 procent** att de *alltid har en alltför hög arbetsbelastning*.

Källa: Arbetsmiljöverket 2025, *Fokus på för hög arbetsbelastning*

Undersköterskor mest sjukskrivna yrkesgruppen

Kommuner och regioner har högst antal sjukskrivningsdagar per anställd av alla sektorer.

Undersköterskor är den yrkesgrupp som har högst antal och högst andel långa sjukskrivningar.

År 2025 var genomsnittet för hela arbetsmarknaden 71 sjukfall per 1 000 sysselsatta (*sjukfall längre än 14 dagar*)

Undersköterskor hade 201 sjukfall (längre än 14 dagar) per 1 000 sysselsatta. Alltså nästan tre gånger högre än genomsnittet.

Hög andel undersköterskor har arbetsorsakade besvär

År 2024 uppgav 41% av undersköterskorna att de haft hälsobesvär orsakade av arbetet, under de senaste 12 månaderna. *Genomsnittet på arbetsmarknaden var 25%*

47% av undersköterskorna hade haft frånvaro från arbetet, på grund av sina besvär till följd av arbetet. *Genomsnittet på arbetsmarknaden var 29%*

Underbemanningen i äldreomsorgen år 2025

43% av medlemmarna i Kommunal som arbetar i äldreomsorgen upplever att bemanningen *sällan eller aldrig är tillräcklig*.

Endast 15% av personalen anser att *bemanningen är tillräcklig dagligen*.

Kommunals arbetsmiljöbarometer 2025 - samtliga branscher

- Hur ofta upplever du att bemanningen på din arbetsplats är tillräcklig?

8 338 skyddsombud besvarade frågan

Endast **35%** av skyddsombuden svarade att bemanningen är tillräcklig dagligen.

Kommunals arbetsmiljöbarometer 2025 - samtliga branscher

- Hur ofta upplever du att anställda på din arbetsplats har tillräckliga möjligheter till återhämtning under arbetspasset?

8 259 skyddsombud besvarade frågan

Endast **35% av skyddsombuden** svarade att de anställda har tillräckliga möjligheter till återhämtning dagligen.

Konsekvenser av underbemanningen

- Otillräcklig bemanning försämrar möjligheterna till återhämtning, både under och mellan arbetspassen.
- Upplevelsen av både fysisk och psykisk trötthet ökar kraftigt.
- Bemanningen (tillräcklig/otillräcklig) har en mycket stor påverkan på nöjdheten med arbetsplatsen och viljan att arbeta kvar.

Underbemanningen förvärrar den fysiska och psykiska arbetsbelastningen

Bland dem som tycker att *bemanningen är tillräcklig dagligen* känner sig **27 procent kroppsligt trötta** efter en arbetsdag.

Bland dem som däremot tycker att *bemanningen aldrig är tillräcklig* känner sig hela **64 procent kroppsligt trötta** efter en arbetsdag.

Bland dem som tycker att *bemanningen är tillräcklig dagligen* känner sig var femte medarbetare (**21 procent**) psykiskt trött efter en arbetsdag.

Bland dem som tycker att *bemanningen aldrig är tillräcklig* känner sig hela **58 procent psykiskt trötta** efter en arbetsdag.

Fokus på hög arbetsbelastning som arbetsmiljöproblem

- Arbetsmiljöverket och Försäkringskassan pekar på strukturella organisatoriska problem i arbetsmiljön.
- De hänvisar till problem med arbetsorganisation, arbetsbelastning, ledarskap och stöd, samt bristande möjligheter till återhämtning.

”Ohälsosam arbetsbelastning kan leda till kronisk stress och symtom på ohälsa som i förlängningen kan leda till exempelvis hjärt- och kärlsjukdomar och psykiska sjukdomstillstånd.”
(Arbetsmiljöverket, 2025)

700-800 personer dör i förtid varje år i Sverige, till följd av negativ jobbstress och ohälsosam arbetsbelastning
(Arbetsmiljöverket, 2023)

Försäkringskassan, år 2026:

”[...] inte minst stora arbetsgivare inom välfärden måste prioritera det förebyggande arbetet och se till så att arbetsförhållandena faktiskt förbättras.

Tidigare har fokus i arbetsmiljöarbetet framförallt varit på den fysiska arbetsmiljön, men i dagens arbetsliv behöver det också vara på att förebygga risken för att medarbetare blir sjukskrivna på grund av stress”, säger Nils Öberg, Försäkringskassans generaldirektör.

Krav från *Facken i välfärden* - ett tvärfackligt samarbete

- **Långsiktigt hållbar finansiering** och värdesäkrade statsbidrag, för att trygga välfärden mot inflationsdrivna neddragningar.
- **Välfärdsdelegation** och samordning av departementen.
- **Sanktionsavgifter** för bristande efterlevnad av föreskrifter om SAM och OSA.
- **Satsningar på företagshälsovård:** En jämlik tillgång över hela landet till kvalificerad företagshälsovård och utbildad vårdpersonal i företagshälsovården, inte minst inom offentligt finansierad verksamhet.

Kommunal.

Frågor & synpunkter?

maria.ahlsten@kommunal.se